

L'obra d'Hernández Pijuan reconcilia abstracció i imatge, superfície i símbol, espai i buit. Parlar d'evolució en el seu treball és, per tant, fer referència a un conjunt de girs, qüestionaments i interrogacions a través dels quals Hernández Pijuan ha aconseguit sobrepassar els límits estrictes de l'ofici pictòric i eixamplar la pintura cap a noves direccions.

NOTES

(1),(2) Citacions extretes del catàleg de l'exposició *Joan Hernández Pijuan. Tornant a un lloc conegut, 1972-2002*. Madrid/Barcelona:Societat Estatal per a l'Acció Cultural Exterior, Museu d'Art Contemporani de Barcelona, 2003

ACTIVITATS

AL VOLTANT DE L'EXPOSICIÓ

DIMECRES 22 DE GENER, A LES 19.30 h

Taula rodona

La pintura de fons

Amb la participació de **Joan Hernández Pijuan**, **María de Corral**, comissària de l'exposició, i **Ignasi Aballí**, artista.

Moderada per **Carles Guerra**, artista i crític d'art

Auditori. Entrada lliure. Aforament limitat

VISITES GUIADES

GENER

DIMECRES 29, A LES 18 h

FEBRER

DIUMENGE 9, A LES 12 h

DIMECRES 12, A LES 18 h

DIUMENGE 16, A LES 12 h

DIMECRES 19, A LES 18 h

DISSABTE 22, A LES 18 h

DIUMENGE 23, A LES 12 h

DIMECRES 26, A LES 18 h

MARÇ

DISSABTE 1, A LES 18 h

DIUMENGE 2, A LES 18 h

DISSABTE 8, A LES 18 h

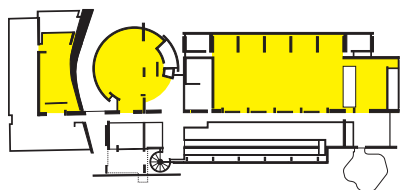
DIUMENGE 9, A LES 12 h

DISSABTE 15, A LES 18 h

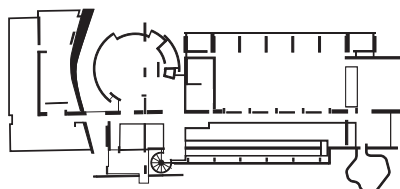
DIMECRES 19, A LES 18 h

DIUMENGE 23, A LES 12 h

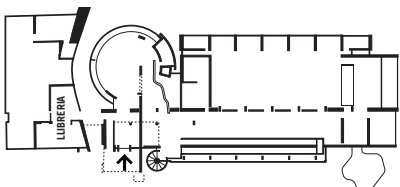
Nivell 2

Nivell 1

Nivell 0

Museu d'Art Contemporani de Barcelona

Plaça dels Àngels, 1
08001 Barcelona
Tel.: 93 412 08 10
Fax: 93 412 46 02
www.macba.es

Horaris
Feiners, d'11 a 19.30 h
Dissabtes, de 10 a 20 h
Diumenges i festius, de 10 a 15 h
Dimarts tancat

Exposició coproduïda amb:

Empresa patrocinadora del MACBA i d'aquesta exposició:

JOAN HERNÁNDEZ PIJUAN

Tornant a un lloc conegut, 1972-2002

22 de gener - 23 de març de 2003

JOAN HERNÁNDEZ PIJUAN. *Camí horitzontal*, 1996. Col·lecció Virginie Pradère, París.
© Joan Hernández Pijuan, VEGAP, 2002

La pintura no és reproduïble i és tàctil, té la necessitat de ser vista des d'ella mateixa, i en ella sempre serà més important el com està dit que el que es vol dir. Serà més important el com que la idea. Uneix el que és manual amb el que és intel·lectual, i això sempre ha creat pensament. ¹

Joan Hernández Pijuan, entrevista amb María de Corral

Aquesta exposició recull, a través d'unes cent quaranta obres –pintures, dibuixos i gravats–, els moments més importants en el desenvolupament i l'evolució de la trajectòria artística de Joan Hernández Pijuan (Barcelona, 1931) des dels anys setanta fins a l'actualitat. Fidel des dels seus inicis a l'abstracció, la seva obra és testimoni dels canvis pictòrics més importants que s'han produït en les tres últimes dècades i, tanmateix, no ha pertangut a cap tendència o moviment generacional. Al llarg del seu treball, Hernández Pijuan aborda temes com ara l'espai, la memòria, el paisatge o el buit, prenent com a eix argumental l'anàlisi exhaustiva dels components de la pintura i, en definitiva, la comprensió de la pintura com una forma de coneixement. El paisatge, interioritzat i convertit en memòria pictòrica, és l'element verte-

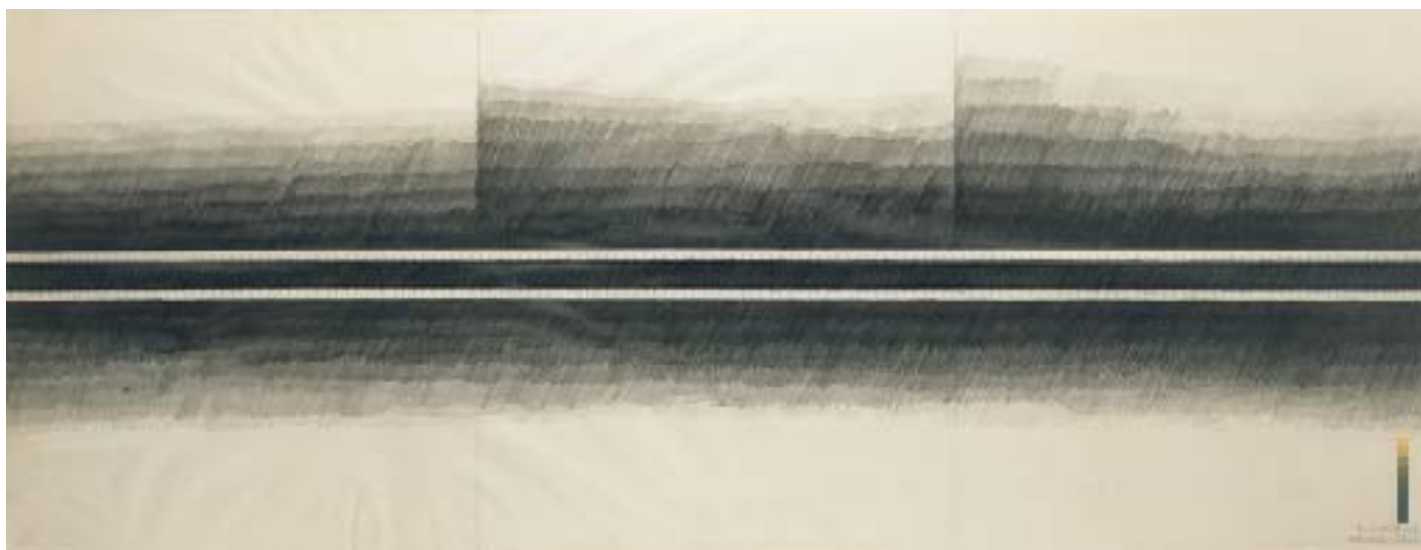

brador en l'obra d'Hernández Pijuan; un paisatge que evita la descripció i esdevé un diàleg permanent entre l'experiència personal, la memòria i la materialitat de la pintura, a la qual cosa cal afegir la intenció, sempre present en el seu treball, d'orientar la pintura cap a noves direccions.

Les preocupacions plàstiques d'Hernández Pijuan han anat sorgint des de la seva pròpia pràctica artística. Tot i que als anys seixanta el seu treball es desenvolupava en el marc de l'expressionisme, al llarg d'aquesta dècada va evolucionar cap a un interès cada vegada més gran per l'espai, potser el seu concepte fonamental. Llavors van anar guanyant importància les superfícies buides; les obres van adquirir un aspecte auster i contingut, el traç gestual es va convertir en un element geomètric. Així, en la dècada dels setanta la seva obra es va mantenir allunyada de les tendències que en aquell moment reivindicaven la pintura en oposició a les pràctiques conceptuals, i també dels corrents pictòrics d'orientació social. De la mateixa manera, als anys vuitanta Hernández Pijuan es va distanciar de l'exuberància cromàtica i la pintura narrativa característiques de la dècada.

L'exposició s'inicia als anys setanta, moment en el qual el tema del paisatge va suggerir a Hernández Pijuan noves dimen-

positiu i estructural, als anys vuitanta Hernández Pijuan va començar a introduir noves formes en la seva pintura i a perseguir els ritmes que li oferien els materials, les pulsions derivades del gest i del dibuix. Es va anar acostant més a la immediatesa de l'execució i va reclamar un diàleg més pronunciat amb el suport i amb els valors exclusivament plàstics. Van aparèixer motius com la flor, la catedral, la casa o el xiprer, en els quals l'abstracció continuava present, però que, alhora, remetien a elements d'aquell paisatge rememorat tan característic en tot el seu treball. En aquestes obres, l'espai sembla obrir-se, com a *Buguenvil·les a Son Servera* (1982), i la trama de pinzellades deixa respirar el color de les capes inferiors fins a transformar-se en taques de color. En la segona meitat dels vuitanta, la matèria es va convertir en protagonista i el dibuix va adoptar un to rotund. D'aquesta etapa destaquen les obres *Paisatge* (1984), *Xiprers a Folquer* (1985) i *Pati amb xiprer* (1986), on apareix el marc, una altra de les constants compositives del pintor. El marc dins el marc sembla acotar un espai en el qual és possible l'aparició de la pintura, en aquest cas el paisatge i les seves dimensions abstractes, lingüístiques o literals.

JOAN HERNÁNDEZ PIJUAN. 148-149 cm, 1972. Col·lecció particular, Barcelona. © Joan Hernández Pijuan, VEGAP, 2002

sions pictòriques. En obres com *148-149 cm* i *Regle groc*, totes dues del 1972, o *Paisatge amb acotació 0-135* (1974), el pintor reflexiona sobre la qüestió del fons de la pintura, i tracta l'espai com l'acotació d'un lloc precís. Divideix l'espai horitzontalment, amb elements com el regle, o fa servir instruments de mesurament com ara anotacions topogràfiques o fons mil·límetrats. A mitjan anys setanta la vivència del paisatge real, concretament els grans camps monocroms de la Segarra lleidatana, que Hernández Pijuan coneix profundament i observa des del seu estudi a Folquer, transformen el seu treball en un espai exclusivament pictòric format per severs camps de color formats per textures i gradacions. Aquestes obres austeres, d'equívoc aspecte minimalista, són, segons les paraules de l'artista, "...camps sense cel, sense horitzó ni interrupcions, sense altres límits que els mateixos del marc de la mateixa finestra". En són bons exemples dos tríptics de l'any 1977, *Tríptic I* i *Tríptic II*, obres pintades minuciosament, amb una pinzellada curta i insistent, en les quals el color adquireix un moviment subtil i representa un paisatge interioritzat. Les obres de la darreria dels setanta ja són un diàleg obert amb el suport a través de procediments diversos com ara l'aquarel·la, l'oli i l'ús d'escalas i mesures, com mostra l'obra *Llapis plom, 4H-H-B-2B-4B-6B* (1978), formada per rítmiques gradacions de llapis.

Si en aquests treballs l'espai en ell mateix, demarcat i concret, ocupa el centre d'interès i es caracteritza pel rigor com-

Durant la dècada dels noranta, Hernández Pijuan va reprendre la complexitat textual de les seves obres de la darreria dels setanta i primera dels vuitanta. Va canviar el pinzell per la brotxa, sovint va fer servir l'espàtula i va començar a dibuixar amb carbonet directament sobre l'oli, amb la qual cosa creava un diàleg cada vegada més intens i radical amb la tela, tal com s'esdevé a *Flor amb límits verds* (1996). En pintures com *Paisatge ordenat* (1995), *Terres blanques* (1996) i *Mirando dejaba pasar el tiempo* (1998), el pintor transforma la superfície en una trama de línies o punts que recreen els solcs i els camins ja caminats, o en obres com *Com una flor* (1999) o *Huella sobre blanco* (2000), en les quals apareix una figura sola o doble sobre una superfície empastada. La primacia del color –blanc, siena o negre– torna a ser pràcticament absoluta, i l'espai de la tela adquireix un protagonisme total, com demostra *Proyecte per a un paisatge* (1991) i la *Sèrie blanca* del 1997. Algunes pintures suggereixen la memòria d'un viatge ja realitzat, com ara *Tríptic de Granada* (1994), en el qual l'aparició de la gelosia tanca el pas des de l'interior cap a l'exterior dels anys vuitanta. En paraules de Dan Cameron, pintures com *Huellas en los límites* (2000) i *Memòria del Sud 6* (2002) retraten "... no és el paisatge com a tal, ni els rastres que deixem enrere, sinó la imatge del viatge en la nostra ment, que és l'exploració més elusiva, però també, potser, la que ens recompensa més, de totes les que podem recrear."²